

Özet Bülten

Tarih : 07.04.2020

Sayı : 2020/61

Değerli Müşterimiz;

COVID-19(Koronavirüsü) salgınının yarattığı olumsuzluk nedeniyle sürekli yeni mali ve ekonomik düzenlemeler yapılmaktadır.

Bu çerçevede meydana gelen gelişmeler, konu başlıkları itibariyle aşağıdadır.

A- Konu Başlıkları;

- 1- Yarım Ücret Ödenmesini Gerektiren Hallerde Sigorta Bildirimleri,**
- 2- Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu, Covid-19 Salgınının Mücbir Sebep Olarak Kabul Edilmesine ve 10 Mart 2020 veya Sonrasında Sona Eren veya Erecek Bazı Süreli Yükümlülüklerle İlişkin Sürelerin 3 Ay Uzatılmasına Karar Vermiştir.**
- 3- SGK Eksik Gün Nedenlerine 27-Kısa Çalışma Ödeneği ve Diğer Nedenler Kodu Eklenmiştir.**
- 4- Birinci Geçici Vergi Dönem Sonu (31.03.2020) İtibariyle Uygulanacak Kurlar,**
Söz konusu gelişmeleri konu başlıkları altında özetle bilgilerinize sunuyoruz.

B- Konu Özetleri;

1- Yarım Ücret Ödenmesini Gerektiren Hallerde Sigorta Bildirimleri,

4857 sayılı İş Kanunu'nun 24 ve 25'inci maddelerin (III) numaralı bentleri uyarınca işçinin çalıştığı işyerinde bir haftadan fazla süre ile işin durmasını gerektirecek ve işçiyi işyerinde bir haftadan fazla süre ile çalışmaktan alıkoyan zorlayıcı sebebin ortaya çıkması halinde çalıştırılmayan işçiye, mezkûr kanununun "Yarım Ücret" başlıklı 40'inci maddesine göre, bu bekleme süresi içinde bir haftaya kadar her gün için yarım ücret ödenmesi gerekmektedir.

Yine, 5510 sayılı Kanun'un "Günlük kazanç sınırları" başlıklı 82'nci maddesine göre **sigorta primine esas kazancın (SPEK)** alt sınırı asgari ücret olarak belirlenmiştir. Aynı maddenin devamında ise günlük kazançları alt sınırın altında olan sigortalıların günlük kazançlarının alt sınır üzerinden hesaplanacağı, sigortalının kazancının alt sınırın altında kalması halinde ise bu kazanç ile alt sınır arasındaki farka ait sigorta primlerinin tümünü işverenin ödeyeceği belirtilmiştir.

Cari asgari ücret üzerinden bakıldığında, işçinin günlük kazancının 196,2._TL'nin altında belirlendiği durumlarda ödenmesi gereken yarım ücret günlük SPEK tutarının altında kalmaktadır. Bu durumda da ödenen ücrete ilişkin SPEK bildiriminin günlük kazanç alt sınırına tamamlanması gerekmektedir.

Yukarıda belirttiğimiz düzenlemeler çerçevesinde, sigortalıya ödenen ücretle SPEK alt sınırı arasındaki fark tutara ait primin tamamı da işverence karşılanacaktır.

Konuyu bir örnekle açıklamak gerekirse; sigorta primine esas günlük kazancı 150._ TL olan bir işçiye bir hafta boyunca yarım ücret ödendiğinde, bu işçiye günlük olarak ödenecek 75._ TL yarım ücret, 98,10._ TL olan asgari SPEK tutarının altında kalacaktır.

Bu durumda işçiye bir hafta boyunca 525._ TL (75*7) ücret ödenecek ancak bu sürenin SPEK tutarı 686,7._ TL'nin (98,1*7) altında kalamayacağından 161,7._ TL'ye (686,7-525) ilişkin sigorta primlerinin tamamı işverence üstlenilecektir.

Bu çerçevede, yarım ücret ödenen sürenin de sigorta prim ödeme gün sayısı olarak SGK'ya bildirilmesi gerekmektedir. Yani aylık prim ve hizmet belgelerinin/muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin hazırlanmasında **yarım ücret süreleri de 7 gün olarak dikkate alınacaktır.**

Son olarak önemle belirtelim ki; yarım ücret ödeme dönemine ilişkin hazırlanacak ücret hesap pusulalarında, yarım ücrete ilişkin gün sayısı ve ödeme tutarının ayrı bir kalem olarak gösterilmesi ileride doğabilecek uyuşmazlıklarda ispat niteliği taşıması bakımından yerinde olacaktır.

2- Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu, Covid-19 Salgınının Mücbir Sebep Olarak Kabul Edilmesine ve 10 Mart 2020 veya Sonrasında Sona Eren veya Erecek Bazı Süreli Yükümlülüklerle İlişkin Sürelerin 3 Ay Uzatılmasına Karar Vermiştir.

EPDK'nın 4 Nisan 2020 tarih ve 31089 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2 Nisan 2020 tarih ve 9276 sayılı Kararı ile Covid-19 Salgınının, Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin 35nci ve Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği'nin 19ncü maddesi kapsamında "**mücbir sebep**" olarak kabul edilmesine;

- Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği kapsamında **ön lisans veya üretim lisansı sahibi tüzel kişilerin** süreli yükümlülükleri açısından **10.03.2020 tarihinde veya sonrasında sona eren veya sona erecek;**

-Ön lisans süreleri ile üretim lisansı kapsamında inşaat öncesi dönem ile inşaat dönemi ya da Yönetmeliğin Geçici 15inci maddesi kapsamındaki yükümlülük erteleme sürelerinin,

-Ön lisans veya üretim lisansı tadil işleri kapsamında belirlenen yükümlülüklerle ilişkin sürelerin,

-Birleşme veya bölünme işlemleri kapsamında belirlenen yükümlülüklerle ilişkin sürelerin,

-Eskisinin devamı mahiyetinde üretim lisansı verilmesi kapsamında belirlenen yükümlülüklerle ilişkin sürelerin,

-Ön lisans veya lisans başvuruları kapsamında gerekli bilgi ve belgelerin tamamlanması için verilen sürelerin,

-Yönetmeliğin 18inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında yapılması öngörülen başvurulara ilişkin sürelerin,

-Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği kapsamında kurulması öngörülen üretim tesislerinde bağlantı anlaşması süresi **10 Mart 2020 tarihinde veya sonrasında sona eren veya sona erecek** gerçek veya tüzel kişiler için ilgili sürelerin,

sona erme tarihinden itibaren geçerli olmak ve bir defaya mahsus olmak üzere, herhangi bir işleme gerek kalmaksızın 3 (üç) ay süreyle uzatılmasına Karar vermiştir.

3- SGK Eksik Gün Nedenlerine 27-Kısa Çalışma Ödeneği ve Diğer Nedenler Kodu Eklenmiştir.

SGK eksik gün bildirim; işveren sigortalılarının ay içerisinde 30 günden az çalışmaları durumunda, eksik çalışma gün sayısını ve eksik gün nedenlerini aylık prim ve hizmet belgelerine kaydederek SGK'ya bildirmesidir.

İşverenler, sigortalıların ilgili aya ait çalışma gün sayılarını ve prime esas kazanç tutarlarını ve diğer bilgileri aylık prim ve hizmet belgeleri ile takip eden ayın 23'üne kadar elektronik ortamda SGK'ya bildirmek zorundadır.

Bilindiği üzere, içerisinde bulunduğumuz salgın hastalık nedeniyle sağlık, sosyal, ekonomik ve uluslararası ticaret alanlarında olumsuzluklar yaşanmaktadır. Bu kapsamda birçok işverenimiz Kısa Çalışma Ödeneği uygulamasına başvurmaktadır.

Kısa Çalışma uygulaması kapsamına alınan işyerleri, sigortalılarının eksik gün nedenlerini "18- Kısa Çalışma Ödeneği" kodu ile SGK'ya bildirmektedir. Ancak bu kod uygulama kapsamında olan sigortalının **yalnızca kısa çalışma nedeniyle eksik günlerini ifade etmekte** olup aynı dönem içerisinde hem bu çalışmadan kaynaklanan eksik günlerini hem de başka bir nedenden kaynaklanan **eksik günlerini ifade edememektedir.**

Bu nedenle SGK tarafından eksik gün nedenlerine **yeni bir kod eklenerek** bu soruna çözüm bulunmuştur.

Eklenen yeni kod ile sigortalının kısa çalışma yaptığı dönemde,

- 18- Kısa Çalışma Ödeneği; Sadece kısa çalışma nedeniyle eksik gün bildirilecekse,
- 27- Kısa Çalışma Ödeneği ve Diğer Nedenler; Kısa çalışma ile birlikte başka bir nedenle ayrıca eksik gün varsa seçilerek APHB'e verilmesi uygun olacaktır.

Örneğin; İşveren kısa çalışma uygulaması kapsamına 25.03.2020 tarihinde alınmış olsun. A ve B sigortalıları da bu uygulamadan yararlanabilen sigortalılar olsun. A sigortalısının Kısa Çalışma uygulaması haricinde eksik gününün bulunmaması halinde çalışanın, eksik gün nedeni Kurum'a "18- Kısa Çalışma Ödeneği" kodu ile bildirilecektir.

Ancak, B sigortalısının 05.03.2020-10.03.2020 tarihleri arasında iş göremezlik raporunun bulunduğunu varsayalım. Bu durumda B sigortalısının, eksik gün nedeninin SGK'ya "27- Kısa Çalışma Ödeneği ve Diğer Nedenler" kodu ile bildirilmesi uygun olacaktır.

İlgili döneme ait aylık prim hizmet Belgesi 24.04.2020 (23 Nisan resmi tatil olması nedeniyle) tarihine kadar elektronik ortamda SGK'ya bildirilmesi gerekmektedir.

4- Birinci Geçici Vergi Dönem Sonu (31.03.2020) İtibariyle Uygulanacak Kurlar,

Geçici vergi uygulamasına ilişkin olarak yayımlanan 217 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde; yabancı paraların ve yabancı para cinsinden olan borç ve alacakların değerlemesinin, T.C. Merkez Bankası'na Resmi Gazete'de geçici vergi döneminin kapandığı tarih itibariyle yayımlanan **döviz alış kurları** esas alınarak yapılacağı belirtilmiştir. (Tebliğin 3.1. Bölümü)

Buna göre, 2020 yılı birinci geçici vergi dönemi (31.03.2020) için uygulanacak kurlar, 31.03.2020 tarihinde geçerli olan, yani T.C. Merkez Bankası'nın 30.03.2020 tarih 2020/63 no.lu Bülteni ile belirlenerek 31.03.2020 tarih ve 31085 sayılı Resmi Gazete'de ilân edilen aşağıdaki kurlardır.

Sıra No	DÖVİZİN CİNSİ	DÖVİZ ALIŞ	DÖVİZ SATIŞ	EFEKTİF ALIŞ
1	1 ABD Doları	6,5160	6,5277	6,5114
2	1 Avustralya Doları	3,9898	4,0159	3,9715
3	1 Danimarka Kronu	0,96491	0,96965	0,96424
4	1 Euro	7,2150	7,2280	7,2100
5	1 İngiliz Sterlini	8,0579	8,1000	8,0523
6	1 İsviçre Frangı	6,8013	6,8449	6,7911
7	1 İsveç Kronu	0,65066	0,65739	0,65020
8	1 Kanada Doları	4,6158	4,6366	4,5987
9	1 Kuveyt Dinarı	20,6160	20,8857	20,3067
10	1 Norveç Kronu	0,61371	0,61784	0,61329
11	1 Suudi Arabistan Riyali	1,7345	1,7376	1,7215
12	100 Japon Yeni	6,0227	6,0626	6,0004
13	1 Bulgar Levası	3,6682	3,7162	
14	1 Rumen Leyi	1,4847	1,5041	
15	1 Rus Rublesi	0,08122	0,08229	
16	100 İran Riyali	0,01543	0,01563	

Kasada mevcut yabancı ülke paraları için efektif alış kurları kullanılır, banka hesaplarında mevcut yabancı paralar ise döviz alış kuru ile değerlendirilir. (283 sıra no.lu VUK Genel Tebliği)

Maliye Bakanlığı ve T.C. Merkez Bankası'na ilân edilmeyen kurların, Merkez Bankasından öğrenilmek suretiyle işlem yapılması isabetli olacaktır.